

Stoiber wil bondskanselier van alle Duitsers worden

Achtergrond - 23 januari 2002

(23 januari 2002) Sinds de parlementsverkiezingen van 1980 stond een ding in de Duitse politiek als een paar boven water: iemand uit Beieren wordt nooit bondskanselier. Het protestantse Noorden kiest geen Beierse katholiek uit de Christelijk Sociale Unie (CSU), de Beierse zusterpartij van de CDU, en ook voor de Rijnlanders en de Westfalen deugen de Beieren van nature al niet.

Gedurende de maandenlange discussies over de zogenoemde 'K(anselier)-vraag' werd dit vermeende automatisme in het Duitse denken steeds weer gebruikt als argument tegen een kandidatuur van Edmund Stoiber. Tijdens vele CDU-vergaderingen in het Noorden betuigden veel partijleden in bedekte termen weliswaar hun sympathie voor Stoiber, maar voegden er meteen aan toe, dat hij als Beier ten noorden van de Main niet voldoende stemmen zou kunnen behalen. De ervaringen met het echec van de (Beierse) CSU-kandidaat Strauss in 1980 hebben aan de basis flinke littekens veroorzaakt. Dat het tij zich alsnog ten gunste van Edmund Stoiber heeft gekeerd, heeft hij vooral aan de politieke barometers te danken.

In de peilingen bleef Stoiber zijn concurrente Angela Merkel (CDU) namelijk steeds ver voor: de Beierse minister-president werden grotere capaciteiten toegedacht op het gebied van economie, veiligheid en onderwijs. Ook in vergelijking met bondskanselier Gerhard Schröder (SPD) deed Stoiber het beter dan Merkel. Vanwege de rampzalige situatie op de Duitse arbeidsmarkt heeft een minister-president van een welvarende deelstaat meer kans dan een partijvoorzitter die tot nu toe alleen op haar conto kan schrijven, dat ze de CDU na het omkoopschandaal van de ondergang redde, zo vatte een CDU-politicus de sfeer in de partij samen.

Nadat Merkel de kandidatuur op vrijdag 11 januari tijdens een ontbijtsessie in het Beierse Wildbad Kreuth aan Stoiber overliet, gaat er geen dag voorbij zonder nieuwe peilingen. De tendens daarvan is helder: nu het Stoiber is die tegen Schröder zal aantreden, gaat het met de Unie van CDU en CSU alleen maar beter. Bij de zogenoemde zondagsvraag (Op welke partij zou u stemmen, als er aanstaande zondag verkiezingen voor de Bondsdag zouden zijn?) behaalde de Unie in november nog slechts 36%, in januari was dat opgelopen tot 39%. De SPD

daarentegen moet bij deze peiling van Infratest/dimap duidelijk verlies incasseren. In november lagen de sociaal-democraten met 42% nog flink voor op de christen-democraten, in januari waren ze teruggevallen op 38%. De wedloop om de macht in Berlijn is nog niet beslist.

Wankele eensgezindheid

De afgelopen dagen is er in het publieke debat veel over gespeculeerd, of Stoiber tijdens de verkiezingscampagne wel op de volle steun van de CDU kan rekenen. Want alleen als de basis van de CDU ten noorden van de Main meedoet, kan hij een succesvolle verkiezingscampagne voeren. De actieve regionale en lokale partijleden moeten voluit achter hem staan, zij moeten de folders met het portret van Stoiber met dezelfde inzet rondbrengen als zij voor een CDU-kandidaat zouden hebben gedaan. Het valt nog niet te voorspellen hoe de verkiezingscampagne in de voetgangersgebieden zal lopen. Officieel hebben alle CDU-afdelingen in de verschillende deelstaten hun volledige steun bij die campagne toegezegd.

Zelfs de voorzitter van de CDU in Noordrijn Westfalen, Jürgen Rüttgers, heeft verklaard, dat er met Edmund Stoiber alle kans bestaat om de verkiezingen in september te winnen. Rüttgers was tot het laatst toe voor de kandidatuur van Merkel. Stoiber weet dat de eensgezindheid van de Unie bepalend zal zijn voor de uitslag. Om die reden prees hij al kort na zijn uitverkiezing zijn criticasters uit Noordrijn Westfalen de hemel in en haalde hen meteen in zijn campagneteam. Stoiber doet duidelijk zijn best voor de eensgezindheid van de partij. De komende weken moet hij ook gebruiken om steeds weer aan te tonen dat de grote zusterpartij CDU niet door de kleine CSU wordt gedomineerd. Deze diepgewortelde angst van de CDU moet Stoiber met succes de kop indrukken.

Het Oosten wordt *Chefsache*

De laatste Bondsdagverkiezingen zijn, dat is althans de mening van de onderzoekers, gewonnen in het Oosten van Duitsland. Ook bij de komende verkiezingen kunnen de Oost-Duitse stemmen weer de doorslag geven. In SPD-kringen verkneukelt men zich er al over, dat de Unie met Stoiber in het Oosten waarschijnlijk geen kans maakt. In de afgelopen jaren heeft Stoiber zich herhaaldelijk tegen onbeperkte subsidiering van de nieuwe deelstaten uitgesproken. De SPD hoopt daarom dat Stoiber in het Oosten een geloofwaardigheidsprobleem heeft. De kanselierskandidaat zelf heeft de wederopbouw van de oostelijke deelstaten al tot *Chefsache* uitgeroepen: hij wil bij een overwinning de stimulering van Oostduitsland tot een speerpunt van zijn beleid maken. En er zijn inderdaad al eerste peilingen, waarin de CDU ook in het Oosten de SPD achter zich laat. Het economisch succes van Beieren en de lage

werkloosheid maken Stoiber ook voor veel Oost-Duitse kiezers juist een aantrekkelijk alternatief voor Schröder.

Dat Stoiber een Beierse kandidaat is, zal de komende weken geen overwegende rol meer spelen. Beslissend zal eerder zijn of Stoiber erin zal slagen iets van zijn starre imago kwijt te raken. In vergelijking tot de mediagenieke bondskanselier Schröder ziet Stoiber er uit als een kleurloze belastingambtenaar zonder gevoel voor humor, niet wat je noemt een sexy kandidaat. De bekende televisiepresentator Günther Jauch antwoordde op de vraag door wie hij zich in een rechtszaak liever zou laten verdedigen, Schröder of Stoiber: De dossiers en het proces zou Stoiber moeten voorbereiden, maar in de rechtszaal zou Schröder de zaak moeten overnemen.

Hendrik Lünenborg was in 1997 zeven weken te gast bij Radio Noord-Holland als deelnemer aan de uitwisseling van het [Journalistenstipendium Duitsland - Nederland](#).

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/2479/stoiber-wil-bondskanselier-van-alle-duitsers-worden>